

ภาษาอังกฤษ กับการพัฒนาการเรียนการสอน

ดร. ธาตรี รอดชำนาญ

อาจารย์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

367400

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ถึงฉบับที่ 11 ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรของประเทศอย่างต่อเนื่องโดยถือว่าทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ถ้าทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรในประเทศได้รับการพัฒนาโดยการให้การศึกษาแล้ว และมีความรู้ที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้านในสังคมปัจจุบัน ทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรในประเทศก็จะสามารถช่วยพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ซึ่งนั่นหมายถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนกว่าการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ โดยที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนหรือประชากรในประเทศ (ภาคพงษ์ ปวงสุข, 2553)

ภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาที่ใช้ในการค้าและอินเทอร์เน็ตทั่วโลก ประชากรโลกนับพันล้านคนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเอเชีย (Owens, 2012) หรืออีกนัยหนึ่ง ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Modernization) และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหลายประเทศจึงได้ทำการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและนักเรียน นักศึกษาได้เรียนภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง (Kirkpatrick and Roland, 2012)

วารสารเศรษฐกิจและสังคม (2557) ได้สรุปผลการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทยในช่วงเวลาครึ่งแผน 11 และมีเรื่องหนึ่งได้มีรายงานถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยว่าอยู่ในระดับที่ต้องควรปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง โดยผลการทดสอบภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยเพื่อไปศึกษาต่อในต่างประเทศ (Test of English as a Foreign Language: TOFEL) อยู่ในลำดับที่ 5 ของอาเซียนและเป็น

ลำดับที่ 56 ของโลก และจากการสำรวจในปี 2547-2548 พบว่า นักศึกษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยในการสอบ TOEIC (Test of English for International Communication) เท่ากับ 524 ซึ่งต่ำกว่านักศึกษาที่มพวช.ที่ได้ 606 สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทย ว่าอยู่ในระดับใด ในสมัยที่ผู้เขียนเป็นเด็กนักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ชอบภาษาอังกฤษเลย เพราะที่ไม่สนุกและกลัวคุณครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากว่าท่านเข้มงวดในการสอนและลงโทษบ่อย เมื่อตอบคำถามภาษาอังกฤษของท่านไม่ได้

การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในสมัยนั้น คุณครูภาษาอังกฤษส่วนมากเน้นการสอน ไวยากรณ์ (Grammar Translation Method) เป็นหลัก จึงทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการพูดและการฟังน้อย และส่งผลให้มีทักษะในด้านนี้ต่ำเพื่อน ๆ ของผู้เรียนมักพูดให้ฟังบ่อย ๆ ว่า ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาพ่อภาษาแม่ของเรา ทำไมต้องไปเรียนภาษาของเขาด้วย ปัญหานี้ยังส่งผลไปถึงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งมีการใช้ตำราต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ประกอบการศึกษา ค้นคว้า และงานวิจัย หากกล่าวตามความเป็นจริงแล้ว ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีหลายประเทศใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (Mother tongue) และเป็นภาษาราชการ (Official language) ดังนั้นเราสามารถศึกษาวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากประเทศเหล่านี้ได้โดยสะดวก หากเรามีความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับดี

■ ความหมายของคำว่าภาษา (Definition of Language)

กาญจนา (2551) ได้ให้คำจำกัดความของภาษาว่า หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์อาจจะเป็นอะไรก็ได้เท่าที่มนุษย์ กำหนดขึ้น เช่น ภาษาพูด และภาษาเขียน (วจนภาษา) และ ภาษาใบ้ ภาษาเงิบ ภาษาท่าทาง เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ต่าง ๆ (อวจนภาษา)

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ เพื่อไต่ถามความรู้และเพื่ออะไรอีกมากมาย จุดมุ่งหมายสำคัญของการใช้ภาษาก็คือ การสื่อสารถ่ายทอดสิ่งที่มีอยู่ในความคิดให้ผู้อื่นทราบ วิธีการสื่อสารที่ต่างกันอาจทำให้ การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลต่างกัน

■ การเรียนรู้ภาษาจากการเลียนแบบ (Language Learning Through Assimilation)

เราสามารถกล่าวได้ว่าการฟังและการพูดเป็นทักษะที่มีการพัฒนาการที่ยาวนานกว่า “การอ่านและการเขียน” กล่าวคือเด็กแรกเกิดจะส่งเสียงร้องไม่เป็นภาษา แต่ครั้งปีผ่านไปเด็กจะเริ่มฟังเสียงพ่อแม่ที่พยายามพูดคุยสื่อสารกับเด็ก และเด็กก็จะเริ่มเลียนแบบโดยการเปล่งเสียงออกมา ตามความเป็นจริงแล้วเด็กไม่ต้องการเหตุผลแต่ต้องการ “ต้นแบบ” “เพื่อเลียนแบบ” จากทฤษฎี Classic Learning Theory ซึ่งนำเสนอโดย Skinner (1957) พบว่า เด็กเรียนรู้ภาษา โดยการสร้างเงื่อนไข การปฏิบัติ กล่าวคือชั้นแรกเด็กเปล่งเสียง โดยไม่รู้ความหมายอะไร ผู้ดูแลเด็กจะทำการเสริมแรง การเปล่งเสียงของเด็กซึ่งคล้ายกับเสียงของผู้ใหญ่ โดยการยิ้ม ให้ความสนใจ และชมเชยเด็ก นักภาษาศาสตร์กล่าวว่า โดยปกติเด็กจะสามารถใช้ภาษาของตนได้อย่างดีเมื่อมีอายุ ประมาณ 5 ขวบ (Bloch and Trager, 1942) และโดยปกติ เด็กจะใช้ภาษานี้เป็นภาษาแม่ (Mother tongue) ของเขาต่อไป

■ ทักษะทัศนคติของคนในสังคมต่อภาษา (Attitudes toward Language of People in the Society)

ปราณี และคณะ (2540) จำแนกทัศนคติที่ผู้พูดภาษามีต่อภาษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ทักษะทัศนคติที่ผู้พูดที่มีต่อภาษาพื้นเมือง (dialect) ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่

ลักษณะแรกมีมุมมองที่ว่า ภาษาพื้นเมืองของตนเป็นภาษาที่ไพเราะกว่าภาษาอื่น และควรทำนุบำรุงไว้ นอกจากนี้ภาษาจัดเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของถิ่นด้วย อย่างไรก็ตามลักษณะที่สองมีมุมมองว่าผู้พูดภาษาพื้นเมืองคิดว่า ภาษาของตนด้อยกว่าภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ และคิดว่าเป็นภาษาราชการของผู้มีการศึกษาสูง ทำให้คนไทยภาคต่าง ๆ บางคนไม่ยอมพูดภาษาถิ่น

2. ทักษะทัศนคติของผู้พูดภาษาต่อภาษาต่างประเทศ (foreign language)

การที่ภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับว่าเป็นภาษาที่สองที่สำคัญมาก ทำให้เกิดทัศนคติสุดโต่ง 2 ด้านคือ คนส่วนมากเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีสำคัญต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาและอาชีพ แต่ก็ยังมีบางกลุ่มต่อต้านว่า ภาษาอังกฤษมีส่วนทำให้ภาษาของชาติตนเสียไป ในประเทศไทยนั้นภาษาต่างประเทศที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเรียนเป็นวิชาบังคับก็คือ ภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ คำหามาน (2548) กล่าวว่าการใช้ภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่พบเห็นในปัจจุบัน เป็นการใช้อย่างระหวาง คนไทยกับคนไทย กล่าวคือผู้ส่งภาษาเป็นคนไทย และผู้รับเป็นคนไทย ผู้ใช้ภาษาอังกฤษใน (ปนกับ) ภาษาไทยอาจมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่มีคำบัญญัติในภาษาไทย หรือเมื่อคำในภาษาอังกฤษเป็นที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากกว่า และมีจุดมุ่งหมายรองลงมาคือ เพื่อการแสดงศักดิ์ศรีของตนเอง

■ การใช้ภาษาอังกฤษในการพัฒนาการเรียนการสอน (Using English for the Development of Teaching/Learning Facilitation)

สำหรับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ โดยจัดให้เป็นภาษาอังกฤษทั่วไป (General English) บางสถาบันจัดให้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ (English for Academic Purposes) หรือการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (English for Special Purposes) เช่น ภาษาอังกฤษเชิงเกษตร และภาษาอังกฤษ

เพื่อวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งประการหลังนี้เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ตนเรียน และสามารถศึกษาตำราภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาของตนเองได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เฉพาะสาขา (Technical Terms) และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาของตน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของคำศัพท์เฉพาะสาขา (สัตวศาสตร์)

คำศัพท์ภาษาอังกฤษของสัตว์ที่เลี้ยง
(TREMINOLOGY FOR THE VARIOUS
AGE AND SEX GROUPS OF DOMESTIC ANIMALS)

ชนิด (Species)	เพศผู้โตเต็มวัย (Mature Male)	เพศเมียโตเต็มวัย (Mature Female)	สัตว์แรกเกิด ทั้งสองเพศ (Newborn of Either Sex)	เพศผู้หนุ่ม (Young Male)	เพศเมียสาว (Young Female)	เพศผู้ตอน (Castrate Male)
โค/กระบือ (Cattle)	Bull	Cow	Calf	Bull	Heifer	Steer
ม้า (Horse)	Stallion	Mare	Foal	Colt	Filly	Delding
สุกร (Swine)	Boar	Sow	Pig	Boar	Gilt	Barrow
แกะ (Sheep)	Ram	Ewe	Lamb	Ram	Ewe	Wether
แพะ (Goat)	Buck	Doe	Kid	Buck	Doe	Wether
ไก่ (Chicken)	Cock	Hen	Chick	Cockerel	Pullet	Capon
เป็ด (Duck)	Drake	Duck or hen	Ducking	-	-	-
ห่าน (Goose)	Gander	Goose or hen	Ducking	-	-	-
ไก่งวง (Turkey)	Tom	Hen	Poultry	-	-	-

Source: Stufflebean, Charles E. Principles of Animal Agriculture. Englewood Cliffs: Prentice Hall, Inc., 1973.

ปฐมา (2546) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา จึงมุ่งหวังให้นักศึกษามีความพร้อมด้านทักษะการอ่าน สามารถอ่านงานเขียนทางด้านวิชาการทั้งแนวลึกและแนวกว้างได้ สามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อที่จะศึกษาวิชาในสาขาของตนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล จากผลการศึกษาของปฐมา (2546) พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งให้ข้อมูลว่าประทับใจการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เช่น “ในการใช้คอมพิวเตอร์” “สามารถรับรู้ข่าวสาร สื่อภาษาอังกฤษ” “สามารถใช้ในการอ่านตำราวิชาการอื่นได้” และ “เมื่อนำไปใช้พูดกับชาวต่างประเทศแล้วพอจะเข้าใจได้” เป็นต้น

นอกจากนี้สื่อการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพได้ เช่น ซีดีบทละคร, เพลง, เกมส์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างแรงกระตุ้นหรือเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนได้มากกว่าการบรรยายทั่วไป ในบางรายวิชา เช่นด้านเกษตร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี พบว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแทนคำศัพท์ภาษาไทย เพราะมีความกระชับรัดกุมและง่ายต่อการทำความเข้าใจ เช่น FCR (อัตราการใช้เนื้อของอาหารสัตว์), set (เซต), subset (เซตย่อย), AI (การผสมเทียม), โรงระบบ EVAP (โรงเรือนปศุสัตว์ที่มีการศึกษาอุณหภูมิ โดยใช้แผ่นรังผึ้งในการทำความเย็น โดยใช้น้ำและพัดลมกรองอากาศเข้ามาให้ความเย็น), intensive farming (การทำเกษตรแบบเข้มข้น), offshore farming (การทำเกษตรนอกประเทศของตนเองเพื่อลดต้นทุนการผลิต), barter trade (การค้าขายโดยไม่มีการใช้เงินตรา แต่ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนสินค้าแทน), ไฟฟ้าช็อต (ไฟฟ้าลัดวงจร), และ spill way (ทางน้ำล้นเพื่อไม่ให้เกินค่าสูงสุดของน้ำที่ตั้งไว้ มิฉะนั้นอาจเกิดการท่วมของน้ำ) เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการใช้ภาษาอังกฤษในการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ความกระตือรือร้นในการสอน
2. มีความรู้ความชำนาญในวิชาการสอน
3. อารมณ์ดี และมีความใจเย็น
4. บุคลิกดี
5. สอนสนุกไม่เครียด
6. มีความเข้าใจผู้เรียน
7. นำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัยหรือใกล้ตัวผู้เรียน
8. ใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลาย
9. มีวิธีการสอนที่ดีและเหมาะสม ฯลฯ

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นาคสกุล (2551). ระบบเสียงภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำหมาน คนโค (2548). การใช้ภาษาอังกฤษในภาษาไทย. วารสารภาษาปริทัศน์ 22 (ธันวาคม) โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชาติรี รอดชำนาญ (2552). การพัฒนาทางภาษาของเด็ก. วารสารครูศาสตร์อุตสาหกรรม 8 (2) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- ปฐมา อักษรจรง (2546). การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่วิชาเอกของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในภาคใต้. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 3 (1)
- ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ (2540). ภาษาทัศนาศ. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภักพงษ์ ปวงสุข (2553). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ: มินเซอร์วิส ซัพพลาย ลิมิตเต็ด พาทเนอร์ชิพ.
- วารสารเศรษฐกิจและสังคม อ่างใน น.ส.พ. ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 14 พ.ย. 2557.
- Bloch, Berman and Trager, Gorge L. (1942). *An Outline of Linguistic Analysis*. Baltimore: Linguistic Society of America.
- Kirkpatrick, Andy and Susex, Roland (2012). *English as an International Language in Asia: Implication for Language Education*. New York: Springer.
- Owens, Robert E. (2012). *Language Development and Introduction* Eighted edition. 8th ed. Boston: Pearson
- Stufflebean, Charles E. (1973). *Principles of Animal Agriculture*. Englewood Cliffs: Prentice Hall, Inc.